

Неганов Віктор Вадимович,
помічник народного депутата України

**АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМАТИКА МІЖВІДОМЧОЇ
ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧИХ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ТА ДЕРЖФІНТНСПЕКТТТІ
ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ПОЗАПЛАНОВИХ РЕВІЗІЙ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ**

Під час здійснення досудового розслідування в кримінальному провадженні, згідно з кримінальним процесуальним законодавством, на слідчого покладено обов'язок збирання доказів. У разі розслідування кримінальних правопорушень економічного спрямування отримання висновку ревізії, за яким встановлюються порушення законодавства конкретними службовими чи посадовими особами, є документальним доказом, який здебільшого фактично стає фундаментальним у доказовій базі та дає змогу в межах кримінального провадження планувати подальші слідчі дії, зокрема допити, виїмки, обшуки, тощо.

У ст. 11 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» визначено: «позапланова виїзна ревізія може здійснюватися лише за наявності підстав для її проведення на підставі рішення суду. Позапланові виїзні ревізії суб'єктів господарської діяльності незалежно від форми власності, які не віднесені цим Законом до підконтрольних установ, проводяться органами державного фінансового контролю за судовим рішенням, ухваленим у кримінальному провадженні. *Орган або особа, що ініціює проведення позапланової виїзної ревізії (слідчий), подає до суду письмове обґрунтування підстав такої ревізії та дати її початку і закінчення, документи, які відповідно до ч. 5 і 7 цієї статті свідчать про виникнення підстав для проведення такої ревізії, а також на вимогу суду - інші відомості*» (курсив наш - В. Н.). Відповідно до повноважень, які надані слідчому згідно зі ст. 40 Кримінального процесуального кодексу (КПК) України, він за погодженням із прокурором звертається до слідчого судді з клопотаннями про застосування заходів забезпечення

кримінального провадження, зокрема щодо отримання дозволу на проведення позапланової ревізії органами Держфінінспекції.

Проте в різних регіонах, або навіть у різних судах одного регіону, фактично сформувалися різні підходи щодо встановлення строків проведення такої позапланової ревізії. Нормою закону визначено, що саме слідчий суддя своєю ухвалою встановлює *дату початку та закінчення* позапланової ревізії в кримінальному провадженні.

Ураховуючи вимоги ч. 2 ст. 28 КПК України стосовно того, що саме слідчий суддя забезпечує дотримання розумних строків під час здійснення досудового розслідування, норма ст. 11 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» кореспондується з обов'язком, покладеним на слідчого суддю щодо забезпечення розумних строків. На практиці Держфінінспекція посилається на норми Порядку взаємодії органів державної контрольно-ревізійної служби, органів прокуратури, внутрішніх справ, Служби безпеки України, який затверджений спільним наказом від 2006 р. та згідно з яким правоохоронний орган у робочому порядку (усно) узгоджує орієнтовну дату початку ревізії зі структурним підрозділом (або працівником) органу державної контрольно-ревізійної служби (ДКРС), відповідальним за вирішення оперативних питань взаємодії. Проте зазначений п. 2.4 порядку стосується органів ДКРС, яких нині не існує в Україні у зв'язку з тим, що у 2011 р. контрольно-ревізійне управління було реорганізовано в Держфінінспекцію. До того ж, відповідно до роз'яснень Міністерства юстиції України від 30 січня 2009 року № Н-35267-18, у разі, якщо норми підзаконного акта суперечать нормам закону, слід застосовувати норми закону, оскільки він має вищу юридичну силу.

Під час здійснення попереднього узгодження орієнтовної дати початку ревізії органи Держфінінспекції на практиці погоджують дату початку проведення заходу з відтермінуванням у шість-сім місяців, що фактично позбавляє слідство можливості дотримуватися положень ст. 7, 28 КПК України.

На практиці окремі слідчі судді разом із поданням відповідного клопотання вимагають від слідчого письмового погодження із Держфінінспекцією щодо дати початку ревізії. Інші слідчі судді не вважають обов'язковим надання слідчим такого

погодження та розглядають такі клопотання відповідно до положень ст. 132 КПК України, які не вимагають погодження дати початку заходу забезпечення кримінального провадження з органом державного фінансового нагляду.

У листі до народного депутата України А. Ю. Геращенка від 22 березня 2016 р. № 25-11/237 Держфінінспекція України обґрунтовує такі обставини скороченням чисельності працівників, процесом реорганізації в Державну аудиторську службу України, завантаженістю тощо. Але враховуючи, що питання забезпечення розумних строків, об'єктивності й усебічності в здійсненні досудового розслідування покладено на слідчого, прокурора, суддю, саме на ці посадові та службові процесуальним законодавством покладено право визначення дат проведення позапланових ревізій.

Ураховуючи те, що, відповідно до ст. 38 КПК України, саме на слідчий орган покладено зобов'язання щодо застосування всіх передбачених законом заходів для забезпечення ефективності досудового розслідування, налагодження ефективної комунікації з органами Держфінінспекції щодо забезпечення проведення позапланових ревізій у найкоротші (розумні) строки повинно бути одним із пріоритетних завдань підрозділів економічного блоку органів досудового розслідування. У 2015 та першій половині 2016 р., на жаль, не проводили відповідних міжвідомчих заходів (семінарів, нарад) за участі Національної поліції та Держфінінспекції з організації проведення позапланових ревізій у кримінальному процесі.

Отже, важливим стає налагодження такої міжвідомчої співпраці з метою формування спільних практичних засад виконання чинного законодавства під час здійснення відповідних заходів забезпечення кримінального провадження. Міжвідомчий науково-практичний семінар із питань взаємодії слідчих підрозділів Національної поліції України з органами державного фінансового контролю в кримінальному судочинстві, який відбудеться 30 червня 2016 р. у Національній академії внутрішніх справ, повинен стати прикладом налагодження такої співпраці.